

Maria Zakrzewski | Great Place to Work® Institute Polska Sp. z o.o.

Czy Polacy są zadowoleni ze swoich miejsc pracy?

Jest takie obiegowe przekonanie, że Polacy to wieczni malkontenci. Narzekanie jest ponoć naszą narodową przywarą. I – rzeczywiście – na pytanie: „Jak się masz?” chyba mało który Polak odpowie: „Świetnie!”. Raczej zaczniesz opowiadać o swoich rozlicznych kłopotach. Wygląda na to, że mamy po prostu nieodpartą potrzebę narzekania na rzeczywistość. Czy dotyczy to również naszych wypowiedzi o firmach, w których pracujemy?

Great Place to Work® Institute prowadzi badania jakości miejsc pracy oraz doradztwo i szkolenia na zamówienie zgłaszających się firm i instytucji. Jednym z naszych podstawowych narzędzi badawczych jest ankieta Trust Index®, w której respondenci mogą wypowiedzieć się o swoich doświadczeniach i odczuciach związanych z wykonywaniem pracy w zatrudniających ich organizacjach. Co roku też przy pomocy tego samego narzędzia przeprowadzamy ogólnopolskie sondaże opinii na reprezentatywnych próbach dorosłych pracujących osób. Ostatnie takie badanie zrealizowane w tym roku wykazało, że tylko 42 proc. pracujących Polaków jest gotowe powiedzieć, że pracuje we „wspaniałym miejscu pracy”. Niektórzy dziennikarze jednak pozytywnie skomentowali ten wskaźnik procentowy, mówiąc o nim „aż 42 proc.,” jakby spodziewali się większych narzekań ze strony naszych respondentów. Faktem jest, że w niektórych firmach przebadanych przez nas w Polsce wskaźnik ten jest wyraźnie niższy i wynosi co najwyżej około 30 proc. Najprawdopodobniej istnieją też i takie firmy, w których wskaźnik jest

jeszcze niższy. Słowem, nie mamy wątpliwości, że wielu Polakom jest bardzo źle w pracy, a wyniki naszego sondażu ogólnopolskiego, dające przybliżony obraz „średniej krajowej”, ukazują cokolwiek lepszy obraz rzeczywistości. Ale czy to znaczy, że przeciętny Polak jest zadowolony ze swojego miejsca pracy? Przecież do maksymalnej wartości 100 proc. jest jeszcze bardzo daleko.

Dobry wynik?

Rzecz jasna, koncepcja, że powinniśmy mieć 100-proc. zadowolonych ludzi, trąci jakąś utopią. Popatrzmy więc na nasz wskaźnik 42 proc. w innych kontekstach, poza bezwzględną skalą możliwych ocen. I tak, z naszych badań przeprowadzonych ostatnio w 18 krajach Europy wynika, że w grupie 100 miejsc pracy najniżej ocenionych przez pracowników wskaźnik ten wyniósł średnio 43 proc., a więc mieścił się niemal dokładnie na poziomie naszej „średniej krajowej”. Można by powiedzieć: „Hej, nie jest wcale źle! U nas nie jest gorzej niż w Europie!”. Pamiętajmy jednak, że chodzi w tym przypadku o porównanie do najniżej ocenionych miejsc pracy w Europie. Ponadto nasza

„średnia krajowa” potrafi wypadać w tym europejskim kontekście jeszcze mniej ciekawie, jeśli weźmie się pod uwagę pewne szczegółowe wskaźniki. Przykładowo, zdaniem 57 proc. respondentów ze 100 najniżej ocenionych miejsc pracy w Europie menedżerowie mają zaufanie do pracowników (wierzą, że nie trzeba pracownikom patrzeć na ręce), gdy u nas („średnia krajowa”) wskaźnik ten jest o 10 proc. niższy. Rządziej też jesteśmy dumni z firmy i ze swojej pracy (różnica sięgająca do 14 proc.). Wreszcie, średnio 59 proc. zatrudnionych w 100 najniżej ocenionych miejscach pracy w Europie deklaruje chęć dawania z siebie więcej niż jest wymagane, aby zadania były wykonane (w ten sposób często definiuje się zaangażowanie). W sondażu ogólnopolskim taką chęć zadeklarowało 47 proc. osób.

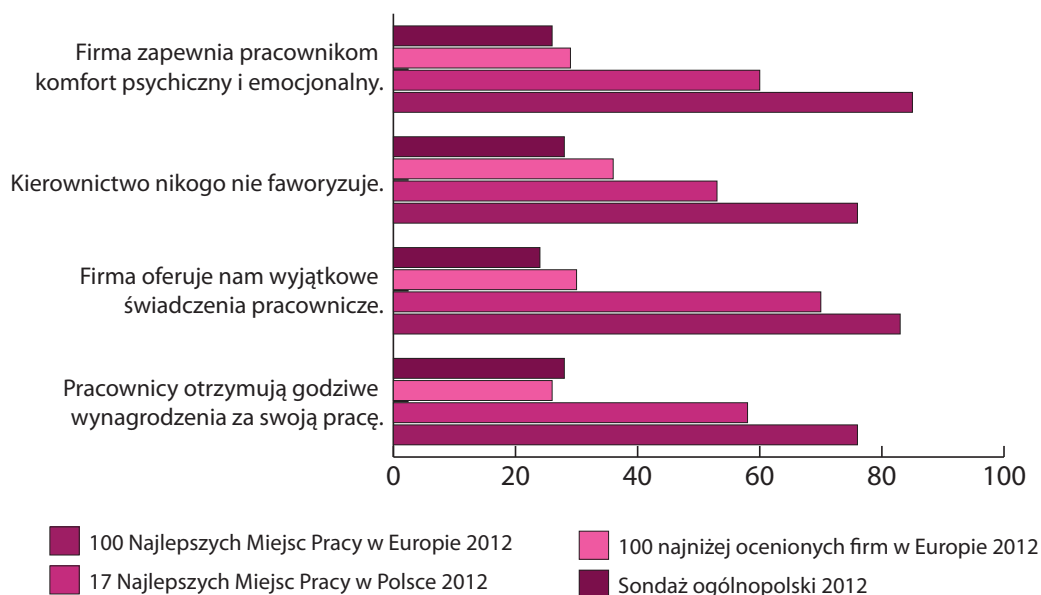
Gwoli sprawiedliwości trzeba wspomnieć też o tym, że nasze przeciętne miejsca pracy pod kilkoma względami wypadają lepiej niż 100 najniżej ocenionych miejsc pracy w Europie. I tak np. 68 proc. respondentów w sondażu ogólnopolskim stwierdza, że otrzymuje potrzebne narzędzia pracy, w porównaniu z 52 proc. zatrudnionych w 100 najniżej ocenionych miejscach pracy w Europie.

Zadowolony pracownik w Polsce i w Europie

Na co najbardziej narzekamy? Nikogo chyba nie zdziwi, że do puli największych problemów zgłaszanych przez pracowników zaliczają się wynagrodzenia i świadczenia pracownicze. Tylko 28 proc. Polaków badanych w naszym sondażu uznało, że wynagrodzenia są godziwe, a 24 proc. respondentów pozytywnie oceniło świadczenia pracownicze. Czy w Europie jest bardziej różowo? Niekoniecznie. Pracownicy zatrudnieni w 100 najniżej ocenionych miejscach pracy w 18 krajach Europy ocenili swoje wynagrodzenia minimalnie gorzej niż Polacy w sondażu. Świadczenia zostały zaś nieco lepiej ocenione. Wykres „Zadowolenie pracowników z pracy w 2012 r. w Europie i w Polsce” przedstawia porównanie wyników naszego sondażu ze średnimi ocenami w 100 najniżej ocenionych miejscach pracy w Europie, a także ze średnimi wynikami uzyskanymi przez firmy wyróżnione przez nas w 2012 r. jako Najlepsze Miejsca Pracy na szczeblu krajowym i europejskim. Wykres uwzględnia te pozycje ankiety, w których w sondażu uzyskano najniższe oceny. W ten sposób

W grupie 17 Najlepszych Miejsc Pracy w Polsce średnio 75 proc. pracowników postrzega swoje miejsca pracy jako „wspaniałe”.

Zadowolenie pracowników z pracy w 2012 r. w Europie i w Polsce (w proc.)

Źródło: materiały własne.

stopniowo przechodzimy do kolejnych kontekstów, w których możemy oceniać zadowolenie ludzi pracujących w Polsce.

Z naszego sondażu wynika, że oprócz wynagrodzeń i świadczeń sporym problemem odczuwanym w przeciętnym miejscu pracy w Polsce jest zjawisko faworyzacji. Tylko nieco lepiej jest w 100 najniżej ocenionych miejscach pracy w Europie. Dla firm, które badamy, taka niska ocena jest sygnałem, że może w nich po prostu brakować przejrzystych i/lub dobrze zakomunikowanych zasad wyróżniania, awansowania czy premiowania pracowników. Niekoniecznie chodzi więc o rzeczywistą faworyzację w sensie podejmowania przez menedżerów decyzji personalnych na podstawie osobistych sympatii lub antypatii.

Pokonać stres

Ludzie pracujący w Polsce, a także pracownicy 100 najniżej ocenionych firm europejskich narzekają również na niski poziom psychicznego komfortu pracy. Chodzi tu m.in. o kwestię stresu odczuwanego w pracy, który wydaje się być problemem narastającym w Polsce, a jednocześnie jest niełatwy do opanowania. Często słyszymy opinię, że w trudnych czasach, kiedy najważniejszym priorytetem są wyniki, nie ma niestety miejsca na roztkliwienie się nad ludźmi. Presja na osiągnięcie określonego wyniku musi wyprzeć skądinąd słuszną troskę o kondycję pracownika. Niektórzy jednak ignorują problem stresu w pracy całkowicie, posiłkując się argumentem, że „stres jest nieodłącznym elementem życia”.

Stres nie jest jednak przyjacielem ani człowieka, ani firmy. Silny i długotrwały prowadzi do pogorszonego funkcjonowania pracownika, schorzeń, absencji, wypalenia itp. Warto dodać, że z naszej analizy danych pochodzących z sondażu ogólnopolskiego wynika, że poziom odczuwanego stresu należy do najsilniejszych korelatów ogólnej opinii o firmie – im więcej stresu, tym gorsza opinia. Co więcej, odczuwany stres ma silniejszy związek z ogólną opinią o firmie niż poziom wynagrodzenia.

Przejdźmy teraz do kolejnych kontekstów. Na wykresie „Zadowolenie pracowników z pracy w 2012 r. w Europie i w Polsce” mamy okazję porównać omawiane wyniki naszego

ogólnopolskiego sondażu ze średnimi wynikami uzyskanymi przez firmy wyróżnione jako „Najlepsze Miejsca Pracy w Polsce 2012”. Oceny w tych firmach są wyraźnie lepsze niż w sondażu, a w przypadku oceny świadczeń różnica sięga nawet 46 proc. Widać jednak, że pod względem omawianych tu średnich ocen 17 Najlepszych Miejsc Pracy w Polsce cały czas ma wiele do zrobienia, żeby dogonić 100 Najlepszych w Europie, zwłaszcza gdy chodzi o psychiczny komfort pracy (różnica 25 proc. na niekorzyść dla Polski). Niemniej trzeba podkreślić, że mowa tu o średnich odsetkach pozytywnych ocen – w grupie laureatów polskiego konkursu znalazły się i takie firmy, gdzie oceny były wyższe niż te na wykresie i nie odbiegały od średnich ocen wśród 100 Najlepszych w Europie. Z tego zresztą powodu nie ma co się dziwić, że w rankingu europejskim znalazły się m.in. firmy wyróżnione w Polsce.

W Polsce też może być GREAT!

Powróćmy teraz na nasze polskie podwórko. Wygląda na to, że Polacy nie muszą być wcale niepoprawnymi narzekaczami. Narzekają, kiedy rzeczywistość skłania ich do tego. Przemawiałaby za tym rozpiętość skali ocen Polaków pracujących w różnych miejscach. W niektórych firmach badanych przez nas w Polsce tylko około 30 proc. pracowników postrzega swoje miejsca pracy jako „wspaniałe”. Taki komplement o swoim miejscu pracy wyraża 42 proc. uczestników sondażu. Z kolei w grupie 17 Najlepszych Miejsc Pracy w Polsce średnio 75 proc. pracowników wystawiło taką opinię. Ci ludzie nie narzekają (statystycznie rzecz biorąc).

Najlepsze Miejsca Pracy w Polsce w opinii pracowników mają swoje wyraźnie mocne strony. Choć cały czas niektóre z nich zmagają się np. z problemem stresu odczuwanego przez pracowników, to jednak mogą chlubić się choćby tym, że średnio 84 proc. pracowników wyraża przekonanie, że kierownictwo prowadzi firmę w sposób uczciwy i etyczny. To przecież wyraz ogromnego zaufania, na którym można wspólnie z pracownikami budować sukces firmowy.

Do tej pory nie rozumiem, dlaczego zdaniem niektórych osób wartość 42 proc. to „aż 42 proc.”. Kto wie, być może w zestawieniu

Ludzie pracujący w Polsce, a także pracownicy 100 najniżej ocenionych firm europejskich narzekają na niski poziom psychicznego komfortu pracy.

z określeniem „wspaniałe miejsce pracy” wydaje się to „aż”. Przypominam sobie, że kiedy jesienią 2008 r. rozpoczynaliśmy w Polsce działalność, nieraz słyszałam, że miejsce pracy „przecież z definicji nie może być wspaniałe”. Sugerowano nam, żebyśmy używali słowa „dobre” lub co najwyżej „wyjątkowe”, zamiast „wspaniałe”. Zdarzało się nawet, że proszono nas o usuwanie naszego logotypu z napisem „Great Place to Work®” z materiałów przekazywanych pracownikom klienta. Ale dziś jest już inaczej. Dzięki firmom, które zdecydowały się wziąć udział w badaniach w Polsce, możemy śmiało mówić o tym, że w Polsce istnieją wspaniałe miejsca pracy. Wśród nich znalazły się firmy, które zostały wyróżnione przez nas na poziomie krajowym, europejskim i światowym.

Uczmy się od Najlepszych

Każda firma może być wspaniałym miejscem pracy, niezależnie od wielkości zatrudnienia

czy kraju pochodzenia. Spółki o pochodzeniu czysto polskim, wyróżnione przez nas w rankingach, nie mają bynajmniej czego się wstydić. Wręcz przeciwnie – opinie pracowników w tych firmach są bardzo pozytywne. Średnio 73 proc. ich pracowników uważa, że pracuje we „wspaniałym miejscu pracy”, a aż 80 proc. stwierdza, że firma zapewnia im psychiczny i emocjonalny komfort pracy!

Od naszych Najlepszych Miejsc Pracy można się wiele nauczyć. I choć wiadomo, że nie każdy założy w firmie chill-out zone’y lub wynajmie masażystów, aby masowali zmęczone plecy pracowników na hali produkcyjnej, to jednak praktyki naszych Najlepszych mogą służyć jako inspiracja do tworzenia własnych rozwiązań.

Na koniec, w imieniu całego Zespołu Great Place to Work®, życzę wszystkim Czytelnikom spokojnych Świąt Bożego Narodzenia oraz przebudzenia się w Nowym Roku 2013 we wspaniałych miejscach pracy. ■

Więcej informacji o laureatach i stosowanych przez nich praktykach można znaleźć na stronach: www.najlepszemiejscapracy.pl oraz www.greatplacetowork.pl.

W styczniowym numerze „Personelu Plus” ukaże się relacja ze Światowej Gali Great Place to Work® 2012 w San Francisco, podczas której znowu zabłysnęły spółki działające w Polsce.

REKLAMA

HR DIRECTORS SUMMIT

17 stycznia 2013
Hotel Marriott | Warszawa

IV
EDYCJA

ZAREZERWUJ TERMIN! NA NAJWAŻNIEJSZE SPOTKANIE DYREKTORÓW PERSONALNYCH

NAJCIĘKAWSZE PROJEKTY HR
REALIZOWANE W CZASIE
ZMIAN GOSPODARCZYCH

DEBATY I PANELE Z UDZIAŁEM
DOŚWIADCZONYCH
PRAKTYKÓW HR

 Wolters Kluwer
Polska

konferencja
dla branży HR

ORGANIZATOR

 Wolters Kluwer
Polska

KONFERENCJA ORGANIZOWANA
W RAMACH

 HR
Excellence Academy

PARTNERZY

 SAP
 DDI
DEVELOPMENT DIMENSIONS INTERNATIONAL
 IBE
kwalifikacje
po europejsku
 PlanO

SPONSORZY

 trenkwalder
 Edenred

PARTNERZY MERYTORYCZNI

 HR Ekspert
 Serwis
HR
 Serwis Prawa Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

PARTNERZY MEDIALNI

 Personel
 Harvard
Business
Review
Polska
 GoldenLine

www.konferencja.abc.com.pl/dyrektorhr